

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. Funamenta utriusq[ue] partis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

do augmentationem, quæ continuationem solum importat, nulla tunc est Generatio.

RATIO. Quia nihil hic producitur, nisi continuatio, quæ continuatio per nos, nihil aliud est, nisi negatio terminorum. Secundò intelligendo augmentationem, quæ non solum continuationem, importat, sed supponit pro augmentatione non viventium, talis augmentatio, semper importat generationem. Ut cum augmentat se ignis, producendo alium similem. Tertiò supponendo pro augmentatione viventis, ea semper in materialibus, importat, productionem Formæ materialis, & in homine, modi materialis.

RATIO. Quia augmentatio non potest perfici sine informatione, quæ in materialibus, deposcit etiam productionem formæ: in homine autem, productionem modalitatis.

DICES. Actio illa continuativa debet habere aliquem terminum, qui assignari non potest. Si nihil in continuatione generetur.

RESPONDET Recentior Suarez, quòd actio illa, tendat in Terminum, non productum, sed continuatum, sicut & conversio quæ talis, tendit in terminum non productum, sed succedentem. Quæ responsio conformis est principiis nostris, sed enervat argumentum illud modali: ideo dari debere unionem substantialem, quia non assignaretur Terminus Generationis substantialis.

PRÆMITTO VII. Quotuplex sit augmentatio. Et dico. Aliam esse substantialem, aliam accidentalem, substantialis dividitur in augmentationem materialem, hoc est partium materiæ, & formalem, hoc est partium formæ, si sit divisibilis, & augmentationem modalitatum. Rursus alia est augmentatio, quæ viventibus; alia, quæ non viventibus competit. Augmentatio connaturalis viventium, vocatur nutritio. Dixi connaturalis, quia si fiat sine ullo motu viventis ab extrinseco, esset tunc verè augmentatio, licet non connaturalis. Augmentatio autem non viventium, si fiat per productionem novæ partis, vocatur aggeneratio; quomodo ignis se augmenrat. Si fiat absque productione novæ partis, vocatur simpliciter augmentatio, ut cum continuantur duo ignes, duæ guttæ, &c. Augmentatio autem viventium & non viventium, discernitur per hoc, ut scitur ex alibi dictis, quòd viventia augmentent se, per intusumptionem, non viventia autem, per solam appositionem & accretionem. Jam verò augmentatio accidentalis, dividi potest in quantitativam, & qualitatis.

Ad principale in hac materia punctum descendendo. *Sic*

Quomodo fiat augmentatio.

In hac Materia. *Difficultas prima est.* An augmentatio ita perficiatur, ut fiat per partem aliquotam. Certam, simul in instanti. *Secunda.* An fiat per partem proportionalem, ita ut augmentatio involvat prius & posterius in illa parte. *Tertia.* An hoc utrumque adhuc perficiatur, per interpositas morulas, vel non. Fieri augmentationem per partes proportionales tenent Conimbricenses Rubio, & post illos Oviedo. Fieri autem per partes aliquotas tenet Hurtado, Arriaga, recentior Suarez, Morillas admittit Arriaga, & ex parte Oviedo: negant alii, & post illos recentior Suarez. *Sic*

Punctum Difficultatis I.

Fundamenta utriusque partis.

Quod fiat augmentatio per partes aliquotas. **PRIMUM ARGUMENTUM** est ex Arriaga & Hurtado. Qui supponunt formam non posse induci, nisi in materiam, determinatæ magnitudinis, quo posito, sic argumentatur. Illa materia non fuit tota disposita simul, si non. Ergo prius una pars fuit ultimò disposita ad formam ignis v. gr. quàm altera: & tamen non prius habuit formam ignis, siquidem dicitur Augmentationem non fieri per partes aliquotas: hoc autem manifestè repugnat, quia quando est ultima dispositio ad formam ignis, necesse est ut ipsa forma inducatur, naturaliter enim petitur ab ejus dispositionibus.

RESPONDETUR. Omnis retorsionibus quas ponit Oviedo, aliam esse difficultatem, an tota materia sit simul disposita, & alia, an tota simul sit ultimò disposita tenendo ergo, quòd augmentatio fiat nonnisi, per partes proportionales, dicitur quòd non tota simul disponatur, sed per partes, licet tota simul disponatur ultimò, hoc sensu, quia non dispositio tot partibus, quot ad minimum materiæ in viventibus requiruntur, non dicitur ultimò disposita, jam autem nonnisi disposito toto minimo materiæ, dicitur esse capax formæ viventis. Hujus responsionis meminit etiam Oviedo controversia 5. puncto 4. paragrapho 2. qui etiam addit inter dispositiones ultimas, non solum esse tantam intentionem, sed etiam tantam extensionem, quæ ex tensio non datur in eo, quòd est minus minimo requisito.

SECUNDUM ARGUMENTUM est, quòd proponit Arriaga & recentior Suarez peti tum ab experientia. Quia scilicet videmus, sonum æqualiter audiri, in certa aliqua distantia, ab omnibus

bus qui in illa sunt, licet intra illam existant inæqualiter distantes. Ergo signum est, quod in illa certa distantia, producantur species æquæ simul.

RESPONDET Oviedo, species soni contrario carere, ac proinde in eodem instanti produci in tota sphaera activitatis. Hinc fit, ut contenti intra illam sphaeram, eodem tempore sonum audiant. Quod autem à longè citius videatur ictus, quàm sonus, id ideo fit, quia color & lux, majorem habent activitatis sphaeram, quàm sonus, & ipse sonus devolvitur ad auditivam, mediante moto aëre, qui non ita citò movetur, ut pervadat lux suum medium. Deinde dici potest quod etiam intra sphaeram activitatis soni, prius audiant sonum, qui sunt viciniiores, quàm qui sunt intra eandem sphaeram remotiores, quàmvis propter distantiam non notabilem, ea sensu percipi non possit. Quæ responsio tali imaginatione firmari potest, si sphaera activitatis soni, unius v. g. leucæ, collocetur in illa, per lineam rectam homines sonum excepturi; extra illam leucæ, sint alii itidem, per lineam rectam dispositi. Inter illum primum qui est extra sphaeram plenæ activitatis collocatus, & inter secundum itidem collocatum extra eandem sphaeram, non potest intercedere notabilis differentia, quàmvis defacto sit aliqua. Ceterum indubiè prius percipit sonum, immediate assistens sonoro, quàm is, primus est in secunda leuca, non quidem extra sphaeram simpliciter; collocatus tamen extra sphaeram plenæ activitatis. Ergo etiam idem dicendum est de illis contentis intra sphaeram activitatis, quod qui priores sunt, prius audiant, licet sensu percipi non possit differentia. Et sicut impulsus aëris, flabello factus, successionem habet, quàmvis intra certam sphaeram sentiri non possit, ita idem dicendum de sono.

Aliam experientiam adferunt Arriaga & Recentior Suarez, quia lux solis, si decreveret continenter, juxta majorem distantiam ab ipso sole, decrevisset, dum ad nos accedit prope in infinitum, quia sunt prope infinita distantia puncta, ad nos, ab illo, cum tamen videamus, maximam lucem produci à sole juxta nos.

RESPONDETUR. Ex illa interceptione punctorum, prope infinitorum probari multum quia probaretur, non illuminari æquè luminosè digitale spatium, cum etiam in illo interceptantur prope infinita puncta, referri ergo hoc debet in id principium, quàmvis. Succellivè minor lux producat in remotioribus à sole, quia tamen producit magna intensione, fit, ut juxta nos etiam sit magna lux.

TERTIUM ARGUMENTUM ex Arriaga. Qualitas materialis non potest existere in una superficie indivisibili hinc agens quàmvis virtutem habeat citius producendi in viciniore parte, quàm in remotiore; tamen quia non potest ita

indivisibiliter existere, sed requirit certam magnitudinem, non potest nisi in certa magnitudine nequalitatem producere.

RESPONDETUR. De hoc ipso quæri, cur in ipsa illa certa magnitudine, simul non producat rota qualitas.

Sunt alia argumenta pro hac sententia, sed illa vel supponunt heterogeneitatem graduum, aut infinitudinem partium.

Quod attinet ad fundamenta Contrarie partis.

I. RATIO est ex Oviedo hinc controversia 5. puncto 4. numero 46. Quia scilicet nullum est fundamentum quò probetur agens agere uniformiter, difformiter per partes aliquotas.

RESPONDERI posset: non esse etiam fundamentum, quare debeat agere opposito modo. Neque valet si dicas sufficere argumentum negativum, quia non sunt multiplicanda entia sine necessitate; adeoque nec modi agendi: Perfectior autem est modus agendi per partes aliquotas, quàm per proportionales. Non inquam valet, non enim apparet, hunc esse perfectiorem modum. Supponamus enim quod agens non nisi habeat vim agendi ad duas leucas, quid interest, si per partes aliquotas, vel proportionales agat, ad eum modum quo elemosynarius Principis habet jus dispensandi triginta aureos, majorne erit vis, si uni det totum vel si uni det quindecim, alteri quatuordecim, & ultimo unum. Tota ergo perfectio agendi, spectatur penes sphaeram ultimam, præcipuè cum totum cumulum accipiendo, tam productorum per partes proportionales, quàm per partes aliquotas, æqualitas habeatur. Rursus, si taxa perfectionis est pensanda, ex vi agendi in parte potius aliquota, quàm proportionali, sequeretur, quod si luminosum aliquod, posset illuminare per leucas decem, per partes proportionales, minus perfectum lucidum esse, eo lucido, quod, non nisi ad duas leucas per partes aliquotas tamen produceret lumen.

II. RATIO est ex eodem. Et supponit, quod inter partes aliquotas aliquæ sint magis propinquæ, quædam magis remotæ. Supponit item, pars magis propinqua, magis intendatur, minus propinqua, minus intendatur; ex quo format argumentum. Ideo agens magis agit in hanc aliquotam partem, quàm in illam, quia est illi propinquior, sed similiter quæcunque proportionalis, est propinquior agenti præ alia sibi succedente. Ergo magis agit in illam, quàm in aliam, illi ipsi succedentem.

RESPONDETUR. Disparitatem esse quæ communiter adfertur, quia partes proportionales intra aliquotam A. contentæ, sunt intra sphaeram agendi non nisi uniformiter; jam autem pars aliquota B. non continetur intra sphaeram agendi uni-

di uniformiter, quod ipsum probatur, rejiciendo id in naturam agentis, quæ nobis in posteriori, per experientiam v. gr. de sono innotescit. Hinc illa causalis aliquota pars remotior minus intenditur, quia est remotior, non est adæquata sed quia non continetur intra spheram agendi uniformiter, neque est hoc immerito recurrere ad naturam agentium, quia experientiam illam de sono, non negat Oviedo. Illustrari hoc etiam potest. Quia etiam in vivente, non prius medietati minimi naturalis conjungitur forma, quam toti minimo, ita & in præfenti.

III. RATIO est. Accretio successivè fit; fit enim medio motu locali, est enim extensio ad majorem locum, quod si fit medio motu locali, fit per prius & posterius, adeoque successivè.

RESPONDETUR. Aliud esse, an aliquid fiat medio motu locali, & aliud, an fiat majorem locum occupando. Quod accretio, item nutritio fiat medio motu locali, falsum est, nam hic ut benè arguitur supponit prius & posterius, adeoque successione, quæ, non potest in nutritione respectu minimi materiæ salvari. Alia autem hæc est propositio, an in accretione, fiat extensio ad majorem locum, & hæc propositio est vera, pro statu naturali. Et certè anima rationalis, minimum materiæ non incipit informare per localem motum, nec Angelus totam spheram locabilitatis suæ, simul implendo, facit id per motum localem. Luminosum item spargit suam lucem, non per motum localem. Sed hæc omnia id præstant vi, quam habent ad tantum operandum in tanta sphaera, licet his competat extensio ad majorem locum vel minorem.

ADDO. Quando dicitur nutritio esse extensio ad majorem locum, qui occupari debeat per localem motum, si id accipiat de ipsa materia mutationis, hæc, licet supponatur in ante mota localiter, pro priori tamen, immediatè antecedenti ipsam unionem formæ viventis, jam supponitur immediatè præfens, adeoque non mota localiter. Si autem extensio ad majorem locum, sumatur ratione formæ, extendet se in illam materiam approximata nutritionis forma. Si nullo motu locali.

Quando autem Aristoteles primi. Physicorum textu 18. & octavo Physicorum textu 55. eam augmentationem dicit motum: vel non loquitur de motu locali, sed de motu convertente alimentum in substantiam aliti: vel si loquitur de motu locali, accipit augmentationem latius, prout involvit transmissionem & attractionem materiæ alimenti, quod non fit, sine motu locali. Quando autem S. Thomas innuit oportere augmentationem fieri successivè, nihil concludit, an debeat fieri per partes aliquotas, an per proportionales. Nam etiam si fieret per partes aliquotas, sicut illæ sibi succedunt, ita

& augmentatio per illas facienda, poterit successione habere.

Punctum Difficultatis 2.

Deciduntur Tenenda.

DICENDUM est I. *Augmentationem fieri per partes aliquotas.*

PROBATUR I. Si non fieret per partes aliquotas, ideo non fieret quia in partibus aliquotis, sunt partes proportionales proximiores & remotiores, quæ deposcunt ut fiat augmentatio per prius & posterius, sed id nequidquam probat: quia aer illuminatus habet partes priores & posteriores, locus item divisibiles, quem occupat Angelus. Item materiam, quam primò informat anima rationalis, & tamen ista omnia fiunt absque motu locali.

PROBATUR II. Inductio formæ substantialis viventis fit per partes aliquotas; hoc ipso enim non fieret secundum minimum necessarium requisitum. Ergo & augmentatio.

PROBATUR III. Argumento negativo; Cum tanta sit difficultas partium proportionalem, quantum fieri potest caveri debet, ne quidquam per eas explicetur, & in oppositum non urget ratio.

Restat aliud decidendū. An hæc augmentatio fiat per interjectas morulas, quæ difficultas est communis, sive augmentatio fiat per partes aliquotas, sive per proportionales, quia de utrisque inquiri potest, an fiat per morulas interjectas. Quando autem quaritur, an agens agat per interjectas morulas, non est iste sensus: An si debeat producere formam substantialem, continuè eam producat, certè enim non continuè illam producit, nam prius hæc pars ligni ignitur, postea remotior ut sensus etiam docet. Hic item est sensus. An si successivè applicetur agens, successivè fiat effectus, & hoc enim certum est, hinc fit ut non simul totum orbem sol illuminet, quia successivè, ad diversas mundi partes applicatur. Sensus ergo tantum est: An conquiescat aliquando agens necessarium, quantumvis applicatum ad agendum; ita, ut illa quies, possit appellari morula interjecta.

DICENDUM est II. *Agens non agere per interpositas morulas.* Est conclusio post alios Recentioris Suarez & Pontii hæc disputatione 53. numero 10.

PROBAT I. Pontius, cujus

I. RATIO est auctoritas Aristotelis quinti Physicorum textu 39. ubi Philosophus docet, motum propriè dictum esse continuum, & tamen nullus motus, est magis propriè dictus, quam alterationis.

RESPONDERI potest. Agere illic Aristotelem, de motu locali, qui est propriissimè motus. Imò ibidem